

РЕЦЕНЗИЯ

От Професор Доктор Любомир Петров Гърбев – преподавател в Катедра по Актьорство за Куклен театър - „Сценична реч” и член на научното жури на НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов”, София по конкурс за заемане на академичната длъжност **Професор** по специалността Театрознание и театрално изкуство, шифър 05.08.01 - с кандидат:

Доцент Д-р Константин Георгиев Каракостов преподавател в катедра „Актьорство за Куклен театър” в НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов” с

Доказателствен материал по чл.77 ал. 2

„Съхраняване на традициите в Българския фолклор чрез обучението с импровизирани кукли“ - книга

Вече доста години имам възможност да следя отблизо педагогическата, творческата и научно-изследователската дейност на Доцент Д-р Константин Георгиев Каракостов от: далечната 1999 г., когато се дипломира със специалност професионален бакалавър Актьор куклено актьорско

майсторство в НАТФИЗ „Кр. Сарафов“, с художествен ръководител Професор Дора Рускова;

2005 г. – НАТФИЗ „Кр. Сарафов“ – завършва режисура за куклен театър с художествен ръководител Проф. Боньо Лунгов... та до днес.

Библиографската справка респектира със събития и факти от творческият път на кандидата, но най-важното според мен, подчертава задълбочени и трайни художествено–творчески и педагогически търсения и резултати – нещо така важно за ситуацията в НАТФИЗ „Кр. Сарафов“ на този етап, а именно съхраняването и развитието на достигнатото до сега и подновяването на кадровия състав на Академията с млади и перспективни педагози.

Няма да скрия, че от всички становища и рецензии, които съм писал до сега, тази се оказва сред най-трудните, но и най-лесната. Трудна защото опита да се опише и оцени с думи целия доказателствен материал, приносите и публикациите, които кандидатът е предложил на нашето внимание, е непосилен без да се отчете емоционалния градус и жеста на творческо откровение, с които са наситени. Сложно е да се изрази с думи резултата, след като си го видял на сцената на Учебния Куклен театър. Лесно е да се пише, защото теорията и практиката в педагогическата му работа е винаги с много висок знак за качество и гарантиран успех. За това съм длъжен да отчетя и ползотворното влияние, но и внимание на ментора и научен ръководител професор Боньо Лунгов дал посока, но и граници в това „педагогическо пътешествие“. С не по малка стойност е и реализацията и творческите успехи на студентите им на професионална сцена и съхраненото отношение към процесите на възпитание и формиране на сценична компетентност в Академията.

Житейският, педагогическият и творчески път на Доцент Д-р Константин Георгиев Каракостов е поредица от събития и факти, за цитирането на които ще ми трябва допълнително време и място, така че ще пропусна тази иначе задължителна част от рецензията. Автобиографията му е прецизно описана (над 6 страници), има подробна справката за научните приноси на кандидата, списъка с негови публикации е обнадеждаващ, картата от НАЦИД е

попълнена старателно и одобрена, видео-приложенията и снимковия материал са предостатъчни и пр. Но искам да подчертая, че съществена част от признанията и наградите у нас и зад граница са за личното му, актьорско творчество, а това има огромно значение в педагогическия процес и опита да се спечели доверието и респекта на студентите. Разбира се, че не подценявам наградите за режисура и сценарии – те също са изобилни.

С особена научна и методологична стойност сред предложените за оценка материали откроявам книгата **„Съхраняване на традициите в Българския фолклор чрез обучението с импровизирани кукли“**, защото споделям и одобрявам повечето от поставените проблеми и начините за разрешаването им и заради трите условия за научен труд, поставено още от Умберто Еко - съвременност, актуалност и прагматична приложимост, които откривам в книгата. Впечатляваща е оригиналната лична позиция и отношението по този много важен педагогически и културологичен въпрос, дори за оцеляването на българското общество и култура. За първи път е направено изследване как традициите в българския фолклор могат да бъдат съхранени при обучението на студенти в специалност АРКТ в НАТФИЗ „Кр. Сарафов“ чрез импровизирани кукли, създадени от автентични фолклорни материали, „Как чрез средствата на кукления театър, и по-точно, чрез обучението с импровизирани кукли, младите хора могат да усетят огромните възможности, които дава българският фолклор за истинско творчество и развитие. Да се насочи тяхното внимание към разработване на сюжети върху обичаи, ритуали, народни песни, танци, които ще бъдат винаги актуални и интересни, защото са вълнували, вълнуват и ще вълнуват всеки истински българин. Интерпретирането на български народни обичаи, песни и танци чрез обучението с импровизирани кукли от автентични фолклорни материали е един от начините за съхраняване на фолклора.“(13 стр.)

В това свое твърдение авторът е категорично прав. Увлечени в стремежа към „глобалното дигитално село“, а Интернет се е настанил на „площада му“ (по признание на Бил Гейтс), заменихме изконните национални ценности и културен опит заложили в поетиката на фолклора със заемки

– лесно смилаеми и повърхностни от „световната“ култура и така подрастващите станаха „облъчени“ и капсулирани от чужди модели за подражание и поведение, от „чалга“ вируса, който се надявам да преодолеем скоро и без карантина. Интернет-Мрежата, дава възможности потребителите ѝ да изпаднат в „комфорта на анонимността“. Прикрити зад аватара (образ, най-често чужд, но популярен), те присъстват и общуват с другите, забравяйки за уникалността и автентичността си. Това за съжаление са най-честият резултат, липсата на индивидуалност и позиция, които откриваме в новоприетите студенти на Театралната Академията. Няма ги сякаш поуците от бабините приказки и разкази, тайнството на обряда и празника, или всеотдайните учители, дали художествен образ и подобие в културната памет и речник на учениците. Неслучайно авторът отбелязва в труда си (11 стр.) „Днешното дете все по-трудно издържа едночасов концерт на ансамбъл „Филип Кутев“, колкото и да са интересни костюмите, колкото и автентично да е многогласовото пеене, колкото и атрактивни да са народните танци.“ Не е ли същото с мнозина от студентите ни? Причините не са ли в това, че никой до сега не им е обяснил особеностите на българския език и култура, различните стойности и значение при класификацията на знаците в етноса и използването им в речевата – вербална или невербална сценичната практика и т.н.? Къде е отишла детската спонтанност на въображението персонифицирало света, който открива и опознава, чрез споделената емоция „оживила“ кукли, вещи, подаръци? Отговорите на тези въпроси откривам в художествено-творческата дейност на колежата.

Ето защо считам, че с избора на обект и предмет на научно-практичното изследване Доцент Д-р Константин Георгиев Каракостов навлиза в сложна, но благодатна за обучение чрез творчество територия. „Обект на настоящото изследване е обучението с импровизирани кукли от автентични фолклорни материали. Предмет на изследването е начинът на съхраняване традициите в българския фолклор именно чрез това обучение“. (13 стр.) Изследването е предложено чрез добросъвестно описан процес на наблюдение, наблюдение с участие и анализ с респектиращ

по време срок – от 2001г., като струва ми се работата му със студентите още продължава. Искам да добавя, че обект на анализ са не само спектакли с участие и режисура на автора, но и такива, на колеги педагози от Театралната Академия и от професионалната сцена на Кукления театър, което е своеобразен принос в процесите на обучение и реализация на нашите студенти.

Театърът на импровизираните кукли във фолклора е тема, която авторът умело вплита в тезисите на труда си и зряло и с разбиране се позовава на авторитети в областта на етнографията, фолклора, театралната теория и практика. Пък и самият процес на събиране, издирване и набавяне на всякакви етнографски материали, необходими за създаването на този вид импровизирани кукли е принос за съхраняване и разбиране на традициите в българския фолклор. Ще ми се да добавя, че в лекциите си в Театралната Академия, цитираната от доцент Константин Каракостов, професор Елена Владова добавяше, че куклата във фолклора може да се изследва дори като текст или езиков знак-йероглиф съставен от преки и косвени послания към участници и зрители, и най-вече към тяхното отношение. Т.е. куклата твори смисъл, ако се доверим на Фердинанд дьо Сосюр и неговата Семиотика и се оказва **означаема** в социален и **означаваща** в културологичен аспект и следователно изисква езикова компетентност при употреба. Професор Владова със сигурност имаше предвид неловкото присъствие на фолклорната кукла в естрадно-сатиричните форми на бутафорни скечове, куклите в рекламите и техните функции или модернистични „визии“ за „бита и душевността“ на българския народ залели телевизионния и кино екран.

Но... „Само талантът не е достатъчен фактор за оживяването на една нежива материя, каквато е куклата. Пътят, който трябва да извърви всеки актьор кукловод, за да се превърне в истински професионалист, преминава през осмислен последователен процес на овладяване на елементите на актьорското майсторство чрез куклата“. – категорично заявява автора (51 стр.) и предлага пътя, който да извърви студентът напътстван от преподавателя. Внимание, актьорско въображение, провеждане на сценично

действие, сценично общуване и др. са все етапи от процеса по обучение чрез импровизирани кукли създадени на базата на образността на българския фолклор. И отново се срещаме със споделения опит на Доцент Д-р Константин Каракостов: етюди по разкрепостяване на фантазията и въображението на студентите чрез антропоморфизъм и зооморфизъм; „рамкиране“ на тяхната импровизационна стихия в границите на текста от избран предварително сюжет и др. Авторът предлага и реализирани проекти (отново със снимков материал) на пластични етюди с импровизирани кукли върху автентични народни танци и „любимата запазената марка“ на екипа с Професор Боньо Лунгов – трансформацията на куклата от един персонаж в друг и т.н.

Целта на всяко обучение от векове насам е била публично представяне и оценка от зрителя или казано с езика на фолклора **инициацията** - „тайното посвещаване“ при влизане в света на големите! Ще пропусна етапите по реализирането на цялостен спектакъл и изискванията, който автора прилага. Достатъчно е да обърна внимание, че сериозния брой приложени оценки и отзиви от медии и колеги, за които споменах вече в началото на рецензията, неминуемо подсказват за добре свършената работа на преподаватели и студенти.

Изкушавам се единствено да спомена за международните награди, който Доцент Доктор Константин Георгиев Каракостов е получил в чужбина

1. 2015 г. – Награда „Гран-при“ за спектакъла „Фолклорна магия“ на ДКТ Стара Загора на XXVIII-ми Международен куклен фестивал „Вализ“, гр. Ломжа, Полша;

2. 2015 г. – Участие и почетна награда за нови форми в кукленото изкуство със спектакъла „Равноденствие“ на УКТ НАТФИЗ „Кр. Сарафов“ на XVI-ти Лутфест в гр. Сараево, Република Сръбска, Босна и Херцеговина;

3. 2020 г. – Награда „Магията на кукления театър - Радослав Лазич“ на XXI-ви Международен куклен фестивал LUTFEST, Източно Сараево, Босна и Херцеговина, Република Сръбска – за изключително представяне на куклен спектакъл – „Фолклорна магия от Пирин“ - режисьор доц. д-р К. Каракостов, постановка проф. Б. Лунгов на Общински куклен театър - Благоевград, България;

4. 2020 г. – Награда за оригинална идея на доц. д-р Константин Каракостов на XXI-ви Международен куклен фестивал LUTFEST, Източно Сараево, Босна и Херцеговина, Република Сръбска – „Фолклорна магия от Пирин“ – режисьор доц. д-р К. Каракостов на Общински куклен театър - Благоевград, България;

5. 2019 г. – Награда „Анима“ на Константин Каракостов за изтъкнат творец на XX-ти Международен куклен фестивал LUTFEST гр. Източно Сараево, Босна и Херцеговина, Република Сръбска

С оглед на вече изтъкнатите научно-аналитични качества и педагогически постижения на Доцент Доктор Константин Георгиев Каракостов като проникновен теоретик-педагог и театрален практик в областта на обучението на актьори и режисьори за Куклен театър в НАТФИЗ „Кр. Сарафов“, както и на приносите за театралното образование в Театралната Академия в предложения от него **Доказателствен материал по чл. 77 ал. 2** подкрепям категорично кандидатура му за заемане на академичната длъжност **Професор** по специалността Театрознание и театрално изкуство шифър 05.08.01 в НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“ и му пожелавам все повече успехи в педагогическата работа и на сцената.

29.12. 2021 г.

С уважение:

София

(Проф. Д-р Любомир Петров Гърбев)